

PRO / CONTRA

DE STELLING

Niemand hoeft kinderloos te blijven als we baby's kweken uit huidcellen

Onderzoekers werken aan een nieuwe techniek, in-vitrogametogenese (ivg), waarmee een embryo kan worden gekweekt uit huidcellen. Lukt dat, dan is onvruchtbaarheid verleden tijd. Maar moeten we het willen?

Door **Inge Schouten**

CONTRA

THEO BOER,
BIJZONDER
HOGLERAAR
ETHIEK VAN DE
ZORG AAN DE
THEOLOGISCHE
UNIVERSITEIT
KAMPEN

Ik denk dat het grote probleem bij ivg-onderzoek de haast van de onderzoekers kan zijn. Die haast is vanuit hun ontdekkingsvreugde begrijpelijk, maar de ethiek heeft als edele taak om op de rem te staan. Ik zou dus zeggen: laten we voorzichtig zijn.

'Ivg-onderzoek is wat mij betreft pas aan de orde als dierenexperimenten tot de laatste horde zijn genomen. Er moeten betrouwbare gegevens zijn over de ontwikkeling van het kind, niet alleen op embryonaal niveau, maar ook tijdens zijn leven. Op moreel niveau ben ik er niet voor, maar als er voldoende draagvlak is, moet je het misschien regelen. Als ethicus zou ik dan kanttekeningen plaatsen.

'Een kind zou idealiter namelijk twee ouders moeten hebben, al mag dat met enige vrijheid worden toe-

gepast. Toch moeten we niet te ver van de natuur afdrijven. Mensen zijn behalve cultuurwezens net zo goed natuurwezens. Door deze techniek wordt zwangerschap te veel een menselijk project. Dat gaat ons op den duur opbreken.

'Dat de rol van de man door deze techniek niet langer noodzakelijk is, is vanuit mijn levensbeschouwing geen reden om het te verbieden. In de Bijbel geldt Jozef niet als biologische vader van Jezus. Hij werd geboren uit een eikel van Maria, en God geldt als zijn biologische vader. Dat ervaar ik als een speldenprik in een al te grote nadruk op de rol van de genetische vader.

'Toch ben ik bang dat bij ivg de uitzondering de regel gaat opheffen. En die is dat je bij een kind een vader en een moeder nodig hebt.

'Het probleem van ongewenste kinderloosheid wordt in veel gevallen al opgelost. Op haar beurt zal ivg misschien juist nieuwe behoeften

We moeten niet te ver van de natuur afdrijven. De regel is dat je bij een kind **een vader en een moeder** nodig hebt

creëren. Het hele idee van ouderschap zal veranderen en steeds complexer worden. Wie is eigenlijk mijn vader? Wie is mijn moeder? Ik weet niet of we die gevolgen wel willen accepteren. Het is niet alleen de vreugde van de keuze, maar ook de kwelling ervan.

'Ik zou niet weten waar de grens van de technologie ligt, behalve dat je ivg niet aan iedereen zou moeten aanbieden. Nu ligt de nadruk veelal op de kinderwens van de ouders. Het zou ook moeten gaan om het leven van de kinderen.

'Om het belang van genetische verwantschap te begrijpen moet je onderzoek doen naar de vraag: hoe belangrijk is het dat je weet dat je op je ouders lijkt? Voor mezelf vind ik dat ontzettend waardevol. Als ik naar mijn handen kijk, zie ik daarin de handen van mijn vader. Zo kijken mijn kinderen op hun beurt naar zichzelf. 'Kijk, ik heb de pink van opa.' Dat vind ik geweldig.'

PRO

**ANNELIEN
BREDENOORD**
HOGLERAAR
ETHIEK VAN
BIOMEDISCHE
INNOVATIE IN HET
UNIVERSITAIR
MEDISCH
CENTRUM
UTRECHT

Ik sta positief tegenover ivg, maar dat betekent niet dat ik het blind omarm. De technologie kan onze kwaliteit van leven verbeteren, bijvoorbeeld door infertiliteit en vroege embryonale ontwikkeling beter te begrijpen en indien gecombineerd met genetische technologie om vroegtijdige sterfte te voorkomen. Dat vind ik waardevolle doelen. Daarnaast kan ivg mensen een mogelijkheid bieden om genetisch eigen kinderen te krijgen die gezond zijn. Voor veel mensen is het krijgen van kinderen een mijlpaal, een van de belangrijkste redenen waarom ze bestaan.

'Bij alternatieve voortplantingstechnieken wordt ervan uitgegaan dat mensen een zaadcel en eikel produceren. Maar er zijn ook mensen die onvruchtbaar zijn geworden door bijvoorbeeld chemotherapie, infecties of ongelukken. Er zijn allerlei oorzaken waardoor mensen geen kinderen kunnen krijgen en afhankelijk zijn van een donor. Voor die

mensen zou ivg een uitkomst zijn.

'Het argument dat deze techniek niet natuurlijk is, is volkomen willekeurig. Wat vinden tegenstanders dan van een 14-jarig meisje dat zwanger wordt of van het vroegtijdig doodgaan door kanker? De hele geneeskunde en daarmee de voortplantingsgeneeskunde is op zichzelf niet natuurlijk.

'Of genetische verwantschap niet belangrijk is? Het is niet zo dat je alleen een geslaagde ouder kunt zijn als je de biologische ouder bent. Dat is onzin. Het langdurig zorgen voor een kind dat jouw familie wordt en de hechting die daarop volgt, zijn belangrijke aspecten van ouderschap. Onderzoek leert dat mensen als het mogelijk is liever een biologische link willen, maar ook een grote kwaliteit van ouderschap ervaren als die link ontbreekt.

'Ook moeten we nog maar zien of de rol van de man door ivg-techniek verandert. Dat twee vrouwen theoretisch geen man meer nodig hebben om een kind te krijgen, zegt natuurlijk niets over de diepgevoelde behoefte om mannen om je heen te heb-

Het argument dat deze techniek niet natuurlijk is, is **volkomen willekeurig**. De hele geneeskunde is niet natuurlijk

ben en een rol te geven in de opvoeding.

'De harde grens bij voortplantingstechnologie is voor mij als het geboren kind onvoldoende kwaliteit van leven heeft. Dat weet je niet altijd van tevoren, maar er zijn standaarden ontwikkeld om dat toch enigszins in kaart te brengen. Je moet oefenen in het lab, en dat betekent dat er wellicht embryo's gemaakt worden en verloren gaan in een heel vroeg stadium, maar dat hoort bij verantwoorde technologie ontwikkelen. Anders oefen je op een vrouw en kind!

'Het punt dat we de volgende stap kunnen zetten in ivf is als alle betrokkenen het voldoende met elkaar eens zijn en de behandeling veilig genoeg is. Ook moeten er duidelijke zorgvuldigheidsvoorwaarden zijn. Je kunt nooit precies weten wat de negatieve bijeffecten van ivg zijn, maar dat is geen reden het niet te doen. Het is kenmerkend voor innovatie en wetenschap: je moet het uiteindelijk een keer doen om te weten wat het effect ervan is. Als je dat overhaast doet, is dat onverantwoord, maar als je te lang wacht, mis je kansen.'

